

3) проходження спец. перевірки; 4) прийняття рішення щодо можливості надання допуску. Факультативною стадією є оскарження рішення щодо відмови у наданні Д. до д. т. Повноважним суб'єктом щодо надання Д. до д. т. є СБУ.

Залежно від займаної посади можна виокремити загальну та спрощену процедуру Д. до д. т. Спрощена процедура полягає у відсутності необхідності обґрунтування потреби у Д. до д. т., тому що займана посада публ. служби характеризується у т. ч. через правомочність доступу до усіх форм держ. таємниці. Це стосується таких посадових осіб, як: Президент України, Голова ВР України, Прем'єр-міністр України, Голова ВС, Голова КСУ, Генеральний прокурор України, Голова СБУ, народні депутати.

Лит.: Кормич Б. А. Організаційно-правові засади політики інформаційної безпеки України. О., 2003.

Я. М. Сандул.

ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНА ПРИГОДА (ДТП) – подія (небезпечний випадок), що сталася під час руху дорожнього транспортного засобу, унаслідок якої загинули або травмовані люди чи завдані матеріальні збитки (п. 1.12 ЗУ «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» від 1 лип. 2004; п. 1.10 Правил дорожнього руху, затв. постановою КМУ від 10 жовт. 2001 № 1306).

Обов'язковими умовами визначення події як ДТП є рух дорожнього транспортного засобу під час її виникнення та настання негативних наслідків. У фі-

зиці рух – це зміна положення тіла з плином часу, яка реєструється спостерігачем в певній системі відліку. Рух дорожнього транспортного засобу – процес зміни положення (переміщення) транспортного засобу по дорогах. Дорожній транспортний засіб – транспортний засіб, призначений для експлуатації (перевезення людей та (чи) вантажів, а також спец. устаткування) переважно на автомобільних дорогах загального користування усіх категорій.

Негативними наслідками, які можуть настати унаслідок ДТП, слід вважати: а) загибель людини (або кількох людей); б) травмування людини (або кількох людей); в) матеріальні збитки. Загиблими вважаються особи, які померли внаслідок ДТП на місці її скоєння чи від одержаних травм протягом 30 діб. Травмовані – це люди, які внаслідок ДТП одержали тілесні ушкодження будь-якого ступеня тяжкості і протягом 3-х діб звернулися за медичною допомогою до лікувально-профілактичного закладу. До матеріальних збитків належать втрати, яких юрид. та (або) фіз. особа зазнала у зв'язку із знищенням або пошкодженням її речей, а також витрати, які особа здійснила або повинна здійснити для відновлення свого порушеного права. Розмір матеріальних збитків визначається у порядку, встановленому зак-вом. У процес.-прав. аспекті також використовується термін «потерпілі» – юрид. та фіз. особи, життю, здоров'ю та/або майну яких внаслідок ДТП заподіяна шкода, цив.-прав. відповідальність за яку несе власник транспортного засобу. Потерпіла особа не завжди буде учасником ДТП. Напр.,

юрид. особа може бути визнана потерпілим у ДТП (її майну було завдано шкоди), але учасником ДТП може бути лише фіз. особа.

ДТП класифікують за такими видами: а) зіткнення – пригода, під час якої транспортні засоби, що рухалися, зіткнулися поміж собою чи з рухомим складом залізниці. До цього виду належать також зіткнення з транспортним засобом, що раптово зупинився (перед світлофором, через затор у русі чи технічну несправність), і зіткнення рухомого складу залізниці з транспортним засобом, що зупинився або був залишений на колії; б) перекидання – пригода, під час якої транспортний засіб, що рухався, перекинувся. До цього виду пригод не належать перекидання внаслідок ін. видів пригод; в) наїзд на транспортний засіб, що стоїть – пригода, під час якої транспортний засіб, що рухався, наїхав на транспортний засіб, що стояв. Наїзд на транспортний засіб, який раптово зупинився, належить до зіткнення; г) наїзд на перешкоду – пригода, під час якої транспортний засіб наїхав чи наштовхнувся на нерухомий предмет (опора шляхопроводу чи естакади, стовп, огорожа, дерево, щогла, паркан, будівельні матеріали тощо); д) наїзд на пішохода – пригода, під час якої транспортний засіб наїхав на людину або вона сама наштовхнулася на транспортний засіб, що рухався; е) наїзд на велосипедиста – пригода, під час якої транспортний засіб наїхав на велосипедиста або він сам наштовхнувся на транспортний засіб, що рухався; є) наїзд на гужовий транспорт – пригода, під час якої транспортний засіб наїхав на запряжених тварин або на візок, що вони тран-

спортували, або запряжені тварини чи візок, який вони транспортували, наштовхнулися на транспортний засіб, що рухався; ж) наїзд на тварин – пригода, під час якої транспортний засіб наїхав на птахів, диких чи домашніх тварин (уключаючи в'ючних та верхових) або ці тварини чи птахи наштовхнулися на транспортний засіб, що рухався, внаслідок чого постраждали люди чи завдано матеріальних збитків; з) падіння пасажира – пригода, під час якої людина випала з транспортного засобу, що рухався, або впала в салоні транспортного засобу; и) падіння вантажів – пригода, під час якої люди постраждали від падіння вантажу, що перевозився.

Залежно від ступеня тяжкості наслідків ДТП поділяються на ті, що спричинили: а) матеріальний збиток; б) легкі тілесні ушкодження; в) тілесні ушкодження середнього ступеня тяжкості і тяжкі; г) смерть потерпілого; д) тяжкі наслідки (загинуло 3 і більше або постраждало 5 і більше осіб чи відбулося значне забруднення навколишнього середовища). Ступінь тяжкості наслідків ДТП визначає для винних осіб вид та розмір відповідальності (крим., адмін., цив.-прав.).

За порушення учасниками дорожнього руху правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи ін. майна, винні особи притягаються до адмін. відповідальності за ст. 124 КУпАП. Особа, цив.-прав. відповідальність якої застрахована, звільняється від адмін. відповідальності за порушення Правил дорожнього руху, що спричинило пошко-

дження транспортних засобів, за умови, що учасники ДТП скористалися правом спільно скласти повідомлення про цю пригоду відповідно до ЗУ «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» (примітка до ст. 124 КУпАП). Причиною ДТП може бути не лише порушення Правил дорожнього руху з боку учасників дорожнього руху, а й незадовільні дорожні умови та недоліки в організації дорожнього руху.

Пошкодження транспортних засобів, вантажів чи ін. майна під час руху транспортних засобів (ДТП) може бути спричинено через: а) пошкодження громадянами, посадовими особами, громадянами – суб'єктами госп. діяльності автомобільних доріг, вулиць, дорожніх споруд, залізничних переїздів і технічних засобів регулювання дорожнього руху, створення перешкод для руху та невжиття необхідних заходів щодо їх усунення (за такі дії, що призвели до вищезазначених наслідків, законодавець встановлює адмін. відповідальність за ч. 2 ст. 139 КУпАП); б) порушення правил, норм і стандартів при утриманні автомобільних доріг і вулиць, невжиття заходів щодо своєчасної заборони або обмеження руху чи позначення на автомобільних дорогах і вулицях місць провадження робіт (за такі дії, що призвели до вищезазначених наслідків, законодавець встановлює адмін. відповідальність за ч. 4 ст. 140 КУпАП); в) порушення або невиконання правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху, на підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності під час виго-

товлення та ремонту транспортних засобів і деталей до них або встановлення на них ін. предметів додаткового обладнання, не передбаченого конструкцією транспортного засобу, а також під час будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів і дорожніх споруд (за такі дії, що призвели до вищезазначених наслідків, законодавець встановлює адмін. відповідальність за ч. 2 ст. 128¹ КУпАП).

М. Ю. Веселов.

ДОСТАВЛЕННЯ ПРАВОПОРУШНИКА – примусове (в межах адмін. примусу) вилучення особи, що вчинила чи вчиняла на момент виявлення адмін. правопорушення, з місця вчинення (виявлення) правопорушення, а також супровід цієї особи до відповідного органу із застосуванням заходів психічного або фіз. впливу з метою припинення протиправної дії і забезпечення притягнення особи до відповідальності.

Д. п. є одним із заходів забезпечення провадження у справах про адмін. правопорушення. Підстави та порядок здійснення такого заходу встановлено ст. 259 КУпАП. Д. п. може здійснюватися з метою: складення протоколу про адмін. правопорушення, встановлення особи порушника, припинення адмін. правопорушення, з'ясування обставин правопорушення.

Доставлення є таким примусовим заходом, що обмежує свободу дій і пересування особи. При доставленні особи її примушують прямувати (пішки або на транспорті) до органу (підрозділу) поліції, штабу громад. формування